

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 2.50. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO ČJENIKU. PLATIVO I UŽUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
:: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, srijeda 14. listopada 1914.

BR. 122

Potopljenje ruskog krstaša. - Suzbiveni Rusi južno od Varšave. - Kreševa oko Przemysla. - Velika bitka kod Chyrowa.

Ruski krstaš „Palada“

potopljen od njemačke podvodnice.

BERLIN, 13. listopada. Službeno se saopćuje slijedeće:

Jedan ruski krstaš tipa „Bajan“ bio je dne 11 ov. mj. pred finskim tjesnacem od jednog hitca torpeda potopljen.

PETROGRAD, 13. listopada. Dne 11 ov. mj. popodne napale su neprijateljske podmorske ladje naše krstaše „Bajan“ i „Paladu“, koji su u Istočnom moru bili za predstraže.

Premda je na njemačke podvodnice odmah otvorena žestoka artiljerijska vatra, uza sve to je uspjele jednom njemačkom podmorskom brodu odapeti proti „Paladi“ torpede. Usljed toga došlo je na „Paladi“ do eksplozije, te je krstaš sa čitavom posadom potonuo.

Krstaš „Palada“ blizanaac je „Bajana“. Sagradjen je bio god. 1906. duljina mu 135 m, širina 17, dubljina 3.5, opseg od 7775 tona, brzina od 21 milje. Imao je topove: 2 od 20, 8 od 15, 22 od 7.5, 4 od 3.7, 4 mitraljeze i 2 cijevi za lansiranje torpeda. Posada brojila je 568 ljudi. Sudjelovao je u rusko-japanskom ratu.

Ovo djelo njemačke podvodnice, iza junačkih čina njemačke podvodnice „U 9“ „Goeben“ i „Breslau“ i „Em dena“, diže njemačku ratnu mornaricu nad sve ostale. I ako brojno slabija, ona je izvela takovih djela, da je za dušmane postala strah i trepet.

U GALICIJI.

Oko Przemysla.

BEČ, 13. listopada. Službeno se saopćuje:

Jučer su naše čete, koje prodiru prama Przemyslu, podpomagane jednim izpadom posade u Przemyslu, tako potisnule ruske opsadne čete, da je neprijatelj sada zbiven na istočni front tvrđave. Za svog uzmaka neprijatelj je porušio više ratnih mostova.

Sjajno držanje naših četa.

BEČ, 13. listopada. U bojevima, izvanredno otešćanima uslijed marševa po vrlo nepovoljnom vremenu i uz loše okolnosti, sposobnost naših valjanih četa za posao ponovno sjajno se izkazala.

Rusi zaglavili u rijeci.

BEČ, 13. listopada. Blizu Sosnica mnogo Rusa je zaglavilo u Sanu.

Bitka kod Chyrowa.

BEČ, 13. listopada. Bitka istočno od Chyrowa, koji se nalazi južno od Przemysla, traje još dalje. Jedna divizija Kozaka bila je od naše konjice bačena prama Drohobyczu, južno-istočno od Chyrowa.

Skupi neprijateljski pokušaji.

BERLIN, 13. listopada. Na istočno pruskom ratištu ponovljeni pokušaji neprijatelja kod Schirwindta, da opkoli naše čete, ostali su bezuspješni. Pri tome je zarobljeno 1500 Rusa, a 20 topova palo nama u šake.

Kod Varšave.

BERLIN, 13. listopada.

Službeno se saopćuje:

U južnoj ruskoj Poljskoj ruske prednje čete južno od Varšave bile su suzbivene.

U Francuskoj.

BERLIN, 13. listopada. Službeno se danas o položaju na zapadnom ratištu saopćuje:

Sa zapadnog ratišta nema nikakve novosti od važnosti. Napadaji neprijateljski, poduzeti istočno od Soissona, bili su odbiveni.

U argonskoj šumi ljuta kreševa traju dalje.

Francuski napadaji na naš položaj kod Saint Mihiela svi su bili suzbiveni.

IZ ANTWERPENA PLIJEN.

BERLIN, 13. listopada.

Službeno se saopćuje:

Naš ratni plijen pri opasadi Antwerpena nemože se još dogladati.

Materijalna šteta u Antwerpenu je neznatna.

U luci se nalazi 44 parobroda, od kojih 32 njemačka i 2 austrijska.

Revolucija u Novoj Srbiji.

Bolječinac pred Skopljem.

Medju arnautskim je pučanstvom u Novoj Srbiji buknula revolucija. Revolucionari su sastavili potpune tri divizije, koje stjepe pod zapovjedništvom Ise Bolječince. Ova se nova vojska sastoji od kojih 80.000 momaka. Kod Kočane je našla jedna divizija na srpsku vojsku, na što su ustaše osvojili grad, zarobili mnogo Srba, te osvojili više topova. Arnautska se je vojska tada sjedinila s četama bugarskog ustaškog vodje Petkova, te su ujedinjene vojske krenule prama Bitolju.

Sofijsko „Utro“ javlja: Isa je Bolječinac stigao sa svojim četama pred Skoplje, te je pozvao vojničkoga zapovjednika, da grad dragovoljno preda. Arnautski je ustaški vojvoda krenuo prema Bitolju, te je isto tako zatražio lano dobrovoljno predaju grada.

Srpski list o položaju.

„Südslavische Korrespondenz“ javlja iz Niša: „Narodni list“ piše: Ako učimo glavni položaj na glavnom bojištu, moramo doći do činjenice, da je ruska ofenziva uzdrmana. Rusija si više utvara, nego je kadra provesti. Sjedinjena francuska i engleska vojska malo nije sposobna potučene. Neopisiva otporna snaga Njemačke Begije je tako rekuc izbrisala sa zemljovidu. U to se moramo zamisliti. Čovjek bi mogao već sada ustanoviti osobe, koje su jedine krive što će Srbija dieliti sudbinu Belgije. Čini se, da se na Balkanu primiče ostvarenje sastava trojnog saveza. Rumunjska, Bugarska i Turska sačinjavat će taj savez bez nas, dočim bi naš zadatak bio pod svaku cijenu sastaviti takav savez, koji će odgovarati našem interesu. Politička konstelacija na Balkanu znači ojačanje Austro-Ugarske, a ujedno slabost trojnog sporazuma. Rуска diplomacija doživila je fiasko. Nije mogla unatoč svim naprezanjima nijednu od ovih država zavesti niti prestrašiti. Struja, u koju je sada zapala Srbija, bit će odpuhuta drugim velikim pokretom.

Gdje je Danki?

Insbručki strijelci poslali su bili generalu Danku čestitku na odlikovanju, te su dobili ovaj odgovor:

„Vama i svim strijelcima najsrdačnija hvala i pozdrav! Mi napredujemo sa svom svom snagom i Božjom čemo se pomoći profiti. Do sretnoga vijeđaj! Danij, general konjanštva.“

Tako je udovoljeno znatiželjnosti onih, koji su se pitali: gdje je Danki?

Uladar generalu Auffenbergu.

Njegovo Veličanstvo car poslao je generalu infanterije Auffenbergu ovo ručno pismo: Osobitim veseljem mogao sam da Vam iskážem moje osobito priznanje već za pobjedonosno vodstvo četvrt armade kod Zamoša i Komarova. Dalje sjećam se rado Vašeg jakog sudjelovanja u borbama kod Rawauske-Magierowa, pa Mi je i veoma žao da Vaše zdravstveno stanje nalaže Vam dužnost dužeg štedjenja. Radi toga stavljam Vas u prekobrojno stanje uz izraz mog zadovoljstva i pridržajem pravo da Vas opet upotrebin.

Vatikan prama ratu.

„Osservatore Romano“ piše na uvodnom mjestu: „U razdoru čovječanstva i u krvavim sukobim, koji su iz njih proizišli, sveta Stolica hoće vazda, da očuva poštenu i absolutnu nepristranost, jer drži, da je njezina misija, da uzdrži mir i ljubav k bližnjemu medju svim narodima zemlje bez razlike plemena i vjere, nada sve uzvišena. Za ovom mudrom i otičinskom upravom svete Stolice, reka se povode svi vjernici u onim mogućim granicama ravnodušnosti, koje im nadaje umjereni sud i stroga korektnost u uzajamnoj izmjeni misli, a koja je u skladu s vjerom, sa ljubavlju bližnjemu i sa mirom. Ovo je držanje u prvom redu dužnost svećenstva. Ovi ne će smjeti nikada

zaboraviti, da sve zahtjeve, pa i one, koji su iz patriotskih osjećaja opravdani, vazda nadilazi obćeniti interes crkve i čovječanstva. To neka imadu osobito na umu kad govore puku.“

Ratni odjek u Americi.

Primamo iz Santiago de Chile u južnoj Americi od jednog našeg šibenčanca počekom kolovoza:

Rat u Evropi izazvao je ovdje teško stanje. Radje nema. Ovdje u glavnom gradu Chilea, od 800.000 duša, skupoća velika; banke sve zatvorene, a neke i popale, medju njima jedna talijanska.

Za Austriju i Njemačku ovdje je veliko oduševljenje. Tako ću i ja, kao i mnogi drugi, dobrovoljno u rat. Do malo dana ukrcat ću se na jedan njemački ratni brod u Valparaisu, pa onda do Hamburga.

Ukinuće biljegovanja novina

U Hrvatskoj, i Ugarskoj kako je bilo javljeno, ukinuto je biljegovanje novina, koje, pa bilo to i prevremeno, uživaju oprost od poštarine, te bivaju od državnih poštarskih ureda bez ikakve biljegovne primjene i uručene predplatnicim.

Za novine je to velika blagodat: prištednja znatnog troška i prištednja vremena skopčana sa biljegovanjem. Nu ta blagodat vrijedi samo za novine, koje izlaze u drugoj polu Monarhije; u austrijskim zemljama nije bila izdata ista odredba, već je osalo na starom.

Ova razlika u postupanju prama javnoj štampi kod nas preko Velebita na štetu je samo hrvatskom novinstvu u Dalmaciji. Jer njemačke, češke, poljske i talijanske novine u Austriji ne trpe niti će trpeti ništa od konkurencije novina, što izlaze u Ugarskoj uz veliku prištednju troška za biljegovanje. Tamo izlazi malo koja novina u drugom jeziku izim hrvatskog i mađarskog.

Neka nas nitko zlo ne shvati: mi ne zavidjamo našim kolegama u Hrvatskoj na stečevini, koja će im težak trud i žrtve olakoditi. Nama je iskreno drago, što je liberalna tamonišna vlada uvidila ogromne poteškoće, kojim se novinstvo u ovim teškim zemanim mora da bori, i što je raskrletila novine od jednog velikog četa. Mi se s toga radujemo novinstvu u Hrvatskoj za postignuom uspjenu na zasluženom olakočenju njihovog čudnog zadatka.

Istaki smo činjenicu, da je oprost novinske poštarine preko Vele-

